

BAYRAMIÇ MGÇ ANADOLU LİSESİ

**Erasmus+ Projesi
Bireysel Raporlar**

Çanakkale'de türk kadını

BAYRAMIÇ - 2016

ÇANAKKALE SAVAŞINDA TÜRK KADINI

Türk kadını, Çanakkale Savaşı sürecinde; cephede erkeklerle omuz omuza düşmana karşı savaşırken cephe gerisinde de çeşitli faaliyetleri ile savaşa destek vermiştir. Ama daha ziyade cephe gerisinde aktif bir rol üstlenmiştir. Sağlık hizmetlerinin sağlanmasında, askerler için kılık-kıyafet ihtiyacının karşılanmasında, cemiyetler vasıtasıyla yardım toplanmasında ve kamuoyu oluşumunda Türk kadını önemli hizmetlerde bulunmuştur. Türk kadınının, Çanakkale’de askeri, ekonomik, sosyal, kültürel alanlarda göstermiş olduğu faaliyetler; Milli Mücadele döneminde daha aktif rol üstlenmesine zemin hazırlamış ve Yeni Türk Devleti’nin yapılandırılması sürecinde de kadının, toplumun tamamlayıcı, birleştirici, dinamik ve modern unsuru olmasında etkili olmuştur.

Türk kaynaklarında kadının ateş hattında savaştığı ile ilgili net bir kayıt bulunamamıştır. Diğer yandan Avustralyalı ve İngiliz askerlerinin anılarında ve savaş kayıtlarında özellikle keskin nişancı olarak çarpışan Türk kadınlarından bahsedilmektedir.

Cephe gerisinde ise Seferberliğin ilan edilmesi üzerine resmi kurumların ve sivil toplum kuruluşlarının teşviki ile Türk halkı Çanakkale Savaşı’na destek vermek için topyekûn çalışmıştır. Türk insanı, bu süreçte, birlik ve beraberlik içinde, cepheden gelen yaralıları evlerini açmış, cephedeki askerlerin aileleri ve çocukları için yardım kampanyaları düzenlemiştir. Bu yardım kampanyalarını düzenleyen ve bu uğurda çalışanların büyük bir kısmını kadınlar oluşturmuştur. Çanakkale Savaşı’nda Türk kadını, sağlık, eğitim, yardım faaliyetleri çerçevesinde cephede savaşan Mehmetçiğe maddî ve manevî olarak destek olmuştur. Özellikle Balkan Harbinden itibaren cephede savaşan askerimize ve geride kalan yetimlere yardım etme amaçlı birçok dernek kurmuştur. Kurulan bu derneklere hanedan üyeleri ve yönetici eşleri öncülük etmiştir.

*1912 de kurulan **Hilal i Ahmer Hanımlar Merkezinde** toplanan yardımlar cepheye ulaştırılmış, buradaki hanımlar gönüllü hemşire ve hastabakıcılar olarak çalışmışlardır. Hilâl-i Ahmer Cemiyeti Hanımlar Merkezi’nin Çanakkale Savaşları sırasında en büyük ve kapsamlı yardım faaliyeti, askerler için gerekli olan giyim malzemelerinin temininde olmuştur. Askerin giyim ve kuşamından hastanelerdeki çarşaf ve hastabakıcı gömleklerine kadar hemen her şeyin dikilmesinde önemli hizmetleri olmuştur. Özellikle Çanakkale Savaşları esnasında, milyonlarca çamaşır ve yatak takımı levazımı hazırlanmış, ordu için binlerce çorap, eldiven, boyun atkısı örülmüştür. Üç ay zarfında 135.000 kat çamaşır hazırlanmış, seferberlik başlangıcında Müdâfaa-i Milliye Cemiyeti için 60.000 adet avcı yeleği kısa bir zamanda dikilip teslim edilmiştir.*

Birçok kadınıımız da cephe hattında sahra hastanelerinde hemşire ve hastabakıcı olarak görev almıştır. Bunların içinde Alman, Yahudi ve Rum hanımlarımızın da bulunması dikkat çekicidir.

TURKISH WOMAN DURING THE ÇANAKKALE WAR

During the Çanakkale War, known as the Gallipoli Campaign, Turkish women, while fighting against the enemy in the frontline, supported all the efforts through numerous activities they carried out all over the country. However, the basic roles played by them were mainly supportive ones such as providing health service and cloth support, collecting aid through societies and creating public opinion. Activities carried out by Turkish women in the fields of military, economy, social and cultural life during the Çanakkale War enabled them to assume a more active role in the War of Independence, thereby making women an integral component, a modern and complementary part of the society.

There hasn't been a clear record on the position of the Turkish women on the front line fighting against the enemy. But on the other hand, British and the ANZAC soldiers mentioned about Turkish sniper-women in their memories.

After the declaration of mobilisation Turkish people worked hard to support the soldiers in Çanakkale with the incentive of official institutions and non-governmental organisations. At those times, Turkish people whole-heartedly opened their homes to the wounded who couldn't find a space in overcrowded hospitals, and organised charities and campaigns to help out the soldiers, veterans and the orphans. The real heroes of these campaigns and organisations were the Turkish women. The Turkish women continually helped Mehmetçik (Turkish soldiers' nickname) on account of healthcare, education and charities via charities and organisations most of which were founded during the Balkan Wars by Ottoman royal household and governors' wives.

Red Crescent Ladies Association which was built 1912 during Balkan Wars was the most effective organisation, and the amounts collected there were immediately sent to the frontline or the soldiers' families. Some of the women from this organisation worked as volunteer sisters and nurses in the field hospitals.

Red Crescent Ladies Association's largest and most beneficial activity was supplying the provision of clothing for the fighting soldiers. During the war many textile products such as shirts, underwear, socks, sheets and scarves were sewed or supplied by that organisation. In three months period, 135,000 (onehundredthirtyfivethousand) pieces of clothing and 60,000(sixty thousand) hunting vest was prepared and delivered to the army.

Many of our women worked as nurses and sisters at field hospitals at the line of fire. Among them, there were German, Greek and Jewish women, which is quite remarkable.

Çanakkale’de binlerce kahraman, şehit ve gazi askerlerimizin yanı sıra, onların yanında omuz omuza hizmet veren kahraman kadınlarımız da vardır. Tarihin haşın realitesi altında kimi zaman bu kahraman kadınlarımızın adı unutuluyor. Araştırmacı yazar Mehmet Niyazi bir yazısında: şunları yazıyor:” Çanakkale Savaşı’nda kadınlar daha çok geride, hastaların bakılmasında, askere malzeme hazırlamasında ve cepheye mermi taşınmasında bulunuyorlar. Babaları savaştan dönememiş, yetim kalmış çocukları büyükten anneler, nineler, var. Bunun dışında bir istisna Nezahet Onbaşı var. Bu ismi herkes bilir “.

Yine Tarihçi Talha Uğurluel ise şunları vurguluyor bir sözünde:”Çanakkale’de kadınlar cephenin içerisinde bire bir erkeklerle birlikte savaşmış değil, Ama arka planda çok fazla fedakârlıkları vardır.1911 yılında Trablusgarp, 1912’de Balkan, 1914’ten 1918’e kadar Çanakkale daha sonra Kurtuluş Savaşı’nda görülmüşlerdir.12 yılda önce eşini, sonra çocuklarını gönderiyor cepheye. Eşleri ve çocukları şehit olunca iş başa düşüyor ve savaşa kendileri gidiyor.İşte kahraman Türk kadınlarının destanlaşan bir başka özelliği. Ancak kahraman Türk kadınlarının fedakârlıkları erkekçe değil, kadıncadır.

Yaptığımız araştırma ve incelemelerde elde ettiğimiz şu kahraman Türk kadınlarının özellikle Çanakkale Savaşları’nda Nezahat Onbaşı, Mücahide Hatice Hanım, Zeynep Mido Çavuş, Hemşire Erica, Wanda Zembrazuska ve romanlara konu olan Safiye Hüseyin Elbi’dir.

Nezahat Onbaşı: Annesi vefat ettiği için babası Albay Hafız Halit Bey ile birlikte cepheden cepheye koşan Nezahet Onbaşı’nın serüveni, çocukluk yıllarına dek gider.8 yaşında iken cephelerle tanışan Nezahat’ın rütbesini aldığı savaş, Gediz Cephesi’ndeki bir çatışmadır. O bir asker kızıdır. Babası Halit Bey’in kumandasındaki 70. Alay zor anlar yaşamaktadır. Aralarından cepheden kaçmayı düşünenler bile olur. Nezahat Onbaşı Atıyla 600 kişilik alayın önüne kesen bu değerli kahraman kadın, “Ben babamın yanında ölmeye gidiyorum, siz nereye gidiyorsunuz ?” diyerek cepheye kalmalarını ve savaşın kazanılmasını sağlar. Bu nedenle Nezahat Hanım Onbaşı rütbesini de alır. Nezahat Onbaşı böylelikle verdiği büyük bir cesaretle kahraman Türk kadınlarının listesinde onurla yer alır.

Hatice Hanım: Tarihte mücahide kadınlar arasında yer alır Türkiye’yi cephe cephe dolaşan kahraman bir Türk kadınıdır. Anafartalar da 56. Fırkada mücadele eden Hatice Hanım’ı herkes erkek olarak tanıyordu. Çünkü tanınmamak ve savaş dışında kalmamak için erkek ismi kullanarak, Ahmet adıyla çağrılmasını istemiş ve bu isimle

Anafartalar da kahraman Mehmetçiklerimizin saflarında yer alarak mücadele etmiştir. Mücahide Hatice Hanım, Anafartalar'dan sonra diğer muharebelere de katılmıştır. İzmir'de Yunanlılara esir düşmüş, buradan Manisa'ya ve buradan da İstanbul'a geçen kadın asker Hatice Hanım, daha sonra da İnönü Muharebelerine katılır. Kurtuluş Savaşı boyunca birçok cephelerde bizzat yer alır. Hatice Hanım Kütahya Cephesinde Çay ve Dumanlı Pınar Muharebelerinde de askerlerimizle birlikte savaşmış bir Türk kadınıdır.

Zeynep Mido Çavuş: Osmanlı'nın verdiği savaşta sadece Türkiye sınırları içindeki kadınlar rol almadı. Bunun dışında da eski Osmanlı topraklarından gelerek savaşa katılan kadınlar da olmuştur. Kosova'dan gelerek gönüllü olarak Çanakkale Savaşında bulunan Zeynep Mido Çavuş, bunlardan biridir. Ailesi Kosova'da bulunan ve savaşa katılmak üzere tek başına gelen Zeynep Mido Çavuş'un Şehit düştüğü ve İzmit'te heykelinin olduğunu iddia ediliyor. İşte Zeynep Mido Kosova'dan gelen ve Çanakkale'de bizzat savaşan kahraman bir Türk kadınıdır.

Hemşire ERİCA: Hemşire Erica Doktor Ragıp Bey'in eşi olan Alman asıllı bir hemşiredir. Erica'nın Çanakkale Savaşı'nın en şiddetli anında köylü kadınlar arasında birliktelilik sağlamış orduya destek sağlamıştır. Özellikle savaş arasında orduya kıyafet, yorgan, yastık, çadır, dikim orduya bizzat görev almış ve bunu başarmıştır. Sağladığı bir dikiş makinesiyle büyük hizmetler de bulunmuştur. Türk yararlılarının tedavi işlerinde hastanelerde hastanelerin baktığını gönüllü olarak kabul etmiştir. Çanakkale savaşları sırasında bizzat hastanede yaralıların başında iken düşmanın bombalarıyla şehit olmuş ve mezarı Çanakkale'de Yalova Köyü mezarlığındadır.

Gazeteci WANDA ZEMBRZUSKA: Çanakkale Savaşında tek kadın gazeteci unvanı ile anılan bir kadındır. 18 Mart 1915 sonrasında Çanakkale Savaşı'nın uzaması ile cepheye 50'yi aşkın gazeteci gönderilir. Bunlar arasında göreve başlayan **Wanda Zembrzuska**, Bulgaristan'ın Otro Gazetesi adına savaşı takip eder. Faal, çalışkan ve girişken bir gazetecidir. Bu bayan Gazeteci henüz 24 yaşındadır. İlk haberini 2 Eylül 1915'te Gazetesine ulaştırır. Bulgar gazeteci, Alman Paşa Lİman Von Sanders ile yaptığı görüşmede ise Sanders'in kendisine "cephede Kadın Muhabir olarak yapmaktan korkmuyor musunuz?" sorusunu yönelttiğini aktarıyor. (1), Çanakkale ve Kurtuluş Savaşı'mızın diğer cephelerinde bizzat savaşan ve sonra şehit olan bu kahraman kadınları rahmetle ve saygıyla anıyorum; mekânları cennet olsun diyorum.

1) Çanakkale'nin Kahraman kadınları bölümünü, Yazar Emine Dolmacı ve M. Rıfat Yeğen'in araştırmanlarından kısaca alı yapılarak buraya alınmıştır. Kendilerine ayrıca burada teşekkür ediyorum. Pazar Güncel: 9 Mart 2008.

HEMŞİRE SAFİYE HÜSEYİN

Elbette Çanakkale’de ve diğer savaşlarda savaşan kadınlarımız sadece bunlardan ibaret değildir Kara Fatmalar, Nene Hatunlar bunlardan sadece birkaçıdır.Şimdi beni en çok etkileyen ve hakkında roman yazılan Çanakkale’nin Kadın Kahramanı olan SAFİYE HÜSEYİN’ dir.Safiye Hüseyin Çanakkale Savaş’ında gönül bir hemşire olarak hizmet veren kahraman bir Türk kadınıdır.Bunu İsmail Bilgin’in kaleme aldığı TİMAŞ Yayınları arasında çıkan “Çanakkale’nin Kadın Kahramanları” adını taşıyan romanından öğreniyoruz.

İsmail Bilgin, akıcı bir üslup, sade, yalın ve duru, açık bir Türkçe ile Çanakkale Savaşında görev alan bir hemşirenin dillere destan, ama pek bilenmeyen yönlerini anlatıyor. Şimdi sayın yazardan izin alarak bu kahraman hemşirenin Çanakkale’de ki hayat öyküsünü tüm çıplaklığı ile önümüze sergileyen romanın bazı bölümlerinden alıntılar yaparak, Çanakkale şehitlerimizle birlikte Hemşire Safiye Hüseyin’i bir kez daha rahmetle analım :“Hilal’i Ahmer Cemiyeti Başkanı Besim Ömer Paşa (Akalın), masasında otururken karşısında duran kadına büyük bir saygıyla baktı Ne diyeceğini bilemiyordu. Sözü eveleyip geveledikten sonra:

“ Safiye kızım, iyi düşündün mü?” diye sordu.

“ Düşündüm efendim”.

“Bak bu görev Balkan Harbindeki hizmetine benzemez, Marmara da cirit atan denizatlılar var. Çanakkale’ye giderken bunlardan birine rastlamanız mümkün. Sivil takaları, çektirmeleri, yelkenlileri bile batırıyorlar. Bu kadar büyük bir vapurun yaralıları almak için gittiğine inanmazlar. İnanmak istemezler. Yani torpillenip Çanakkale’ye gidememek de var. Burada kalıp yaralılarımıza hizmet erebilirsiniz... Sizin gibi birine çok ihtiyacımız var.(s.30) Hemşire Safiye Hüseyin İstanbul da Beyazıt Meydanında heyecan dolu bir konuşma yapar. Romanda adı geçen konuşmayı aynen alıntı yaparak sizlere sunuyorum:

“Ömer Paşam, hakkımda ki düşünceleriniz için teşekkür ederim. Ancak ben kararlıyım. Ne pahasına olursa olsun Çanakkale’ye gideceğim. Bakın, gönüllüler hatta lise öğrencileri bir bir Çanakkale’ye gitmek için sırada beklerken, ben buradaki yaralıların bakımı için kalamam. Ayrıca İstanbul’un kadınları, başta arkadaşlarıdım Münire İsmail, Kerime Salohor, olmak üzere ellerinden geleni yapacaktır. Ben resmi vazifeden çok bir gönüllü olarak gitmek düşüncesindeyim efendim.

Tehlike nedenli büyük olursa olsun. Artık kendi canımızı, hayatımızı düşünmek zamanı değildir. Siz de iyi biliniz ki, korkum yoktur. Yaraya, kana alışığım. Bu yüzden daha da yararlı olabilirim. Üstelik İngilizce, Fransızca ve Almanca biliyorum.

“ Ya paşa babanız..Bu konuda ne diyor ?”.Ne diyecek? Ben bu kararımı ilk önce kendisine açtım zaten. O da benimle gurur duyduğunu ifade etti.”(s. 31)...(....) Bunca yaralıyı alıp getirmek gibi büyük bir vazifede yer almazsam asıl o zaman üzüleceğimi ifade etmek istedim.Ben gelincikler gibi , göz göz al güller gibi yarası olan nice yiğitlerimizin yarasını sarmak, merhem sürmek, gibi bir ulvi görevi yerine getirme mutluluğu içinde olacağım., diye seviniyorum.Her iyileştirdiğim yara, her sardığım

yara benim için küçük bir madalya olacaktır...Bu hizmete koşarken hiç bir ödül beklemediğimi açık ve kesin bir dille ifade etmek isterim.” Diyordu Hemşire Safiye Hüseyin ..Safiye Hüseyin başıyla selam verip odadan çıkarken, Besim Ömer Paşa onun arkasında bakakaldı. Bir süre ayakta durduktan sonra koltuğuna oturdu.” Çanakkale Ah Çanakkale ” dedi. Yüreklere dağlayan, gönüllere kor düşüren, ” Çanakkale... Çocukları öksüz, anaları evlatsız, kadınları dul bırakan Çanakkale..Ballar balının yapıldığı yer Çanakkale..”

“İsmail Bilgin Çanakkale’nin Kadın Kahramanları” adını taşıyan romanında Hemşire Hüseyin’in kahramanlığı ve sorumluluk bilinci içinde savaş anında yaralı olan ve hastane de tedavi gören erlerimize karşı son derece bir anne şefkatiyle askerlerimize hizmet vermektedir. Bu hizmeti de gönüllü olarak sürdürmektedir. İşte romanın bir bölümünde askerlerimize karşı duygularını bakınız ki nasıl sergiliyor:

Doktor Münip Bey ve Safiye Hüseyin önlüklerini çıkardılar. Büyük çadırın içinde yavaşça ilerlemeye başladılar. Büyük çadırın içinde yavaşça ilerlemeye başladılar. Safiye Hüseyin her şeye dikkatle bakıyordu. Çadırda iki sıra halinde yataklar vardı. Her bir sırada on beş yatak diziliydi. Yataklar otla doldurulmuştu. Her iki yatağın arasında hareke etmeği, hizmeti ve bakımı kolaylaştırmak için 60–70 santim boşluk bırakılmıştı. Yataklar temiz sayılırdı. Beyazörtüleryeryer yaralardan akan kana bulanmıştı. Örtülerdekurumuşkan lekeleri vardı. Yaralıların üzerine kahverengi battaniyeler örtülmüştü. Bazı yaralıların üstü ise açıktı.

İNSANLIK ÖLDÜ MÜ DOKTOR BEY?

Doktor Münip:

“Şimdi size bir yaralı göstereceğim” dedi. Bakın bu Fransız eri Gerard göğsünde bir yara var. Derin ama iyileşecek. Süngü yarası. Onun yanında ise Bigalı Muzaffer yatıyor. Muzaffer’in yarası daha ağır. O iyi iyileşiyor. Daha iyi olacak. Muzaffer zorda olmasa konuşabiliyor Muzaffer başından geçenleri anlatıyor:

“ Gayet iyi bilirim İngilizceyi, İyi de konuşurum. Almancayı da anlaşıyor kadardır. Ne güzel. O zaman Muzafferin anlatacaklarını birde Fransız erinden dinleyelim.

“Olur.”

.....

Kerevizdere’nin üstünde savaşıyorduk. Boğaz boğaza. Süngü süngü ye. Bu Fransız epey ileride yerde yatıyordu. Bir anda etrafımız onların askerleriyle çevrildi. Süngüyle birbirimize girdik. Aniden sıcakık bir şey hissettim bağrımda. Süngülenmişim. Aldırmadım.Savaşmaya devam ettim.Neyse.Fransız askerlerini hakladık.Bizimkiler ilerledi.Sürüye dalan kurtlar gibi geçip gittiler.Yel gibiydiler(Mehmetçikler).Kasırgaydılar sanki..Lakin bağrım yanıyordu, başım dönüyordu.Acım her dem büyüyordu.Bir ara bizimkilerin bu askeri süngülemek istediklerini anladım.Engel olmak istedim., ama yere düştüm.Takatim kalmamıştı.Emekleyerek

gittim.” “Durun” dedim.” yapmayın “ dedim.adeta yalvardım, onları ikna ettim..Gittiler..O sıra da ben de bunun yanına uzanıverdim.(bu bir düşman askeri idi), Halim kalmamıştı.Yarası kanıyordu.Ceketindeki kan lekesi büyüyordu. Korkmuştu.Onu öldüreceğimi sanmıştı.. Cebinden bir resim çıkardı, baktım yaşlı bir kadın. Güzel, genişçe bir yüzü vardı. Gözlerim doldu, rahmetli Cemile annem gözlerimin önüne geldi. Onun da yüzü genişçe idi. Sanki “ bak benim bir annem var, beni öldürme” der gibi bir hal sezinlemiştim. Durmadan bir şeyler söylüyordu. Yarası da kanamaya devam ediyordu. Bize iki paket sargı bezi vermişlerdi. Aklıma onlar geldi. Hemen kasaturamın taktığım palaskama elimi uzattım. Bu Fransız çok korktu. Onu öldüreceğimi sanmıştı zavallı. Gözleri nasıl irileşti, anlatamam. “korkma” dedim. Sonra sargı bezlerini çıkardım. Onları görünce titremesi geçti. Ceketinin düğmesini çözdüm. Sar bezlerini yarasına koydum. Eliyle tutmasını işaretler anlattım.(düşman da olsa acıyordum).Kendi yaram da kanıyor, ama nasıl acıyor, isot biberi gibi. Kavuruyor beni, yanıyorum. Kendi yarama biraz papatya, , biraz da çimen toplayıp bastım. Olmadı. Biraz da killi toprak bastım üstüne.”

- “Neden yaptın bunu ?”

“Neden mi?” Acıdım zavallıya. Benim annem yok, Rahmetli doldu. Annesizliği iyi bilirim.

El elinde büyümeği iyi bilirim. Kendi yaram daha ağır geldi bana. Eğer dedim, öleceksem bari sargılarımı onun yarası için kullanayım. Onun hiç olmazsa anası var, iyileşirse kavuşur. Ya ben iyileşirsem kime gideceğim..Hiç “.

Burada Muzaffer’in gözleri doldu, dudakları titredi. Böylece ölürken dahi, “ sevap işlemiş olurum” dedi. Sesi çatallıydı. Yara ot, kil toprak bastım. Başım dönüyordu. Oda matarasını bana uzattı. Her halde son kez su içiyorum. Sonrasını hatırlamıyorum. Gözlerimi açtım, hastanedeyim. İşte benim serencamım bu. Anlatacaklarım bundan ibaret, İnsanlık öldü mü doktor bey?.Düşman da olsa, korumasız, el aman diyene vurmak bize yakışmaz.Hep böyle bekledik biz..” Safiye Hüseyin, bütün metanetine rağmen yanaklarında gözyaşlarının yuvarlandığını neden sonra fark etti. Zira kendi sargısıyla düşmanın yarasını sarmaya çalışan yaralı bir er. Daha doğrusu bir kahraman asker. Merhamet sahibi, yürek sahibi bir ordu Safiye Hanım bir şey söylemedi. Ancak Muzaffer’in başını okşadı. Sonra Safiye Hanım daha sonra Fransız ere dönüp olayı bir de onun dilinden dinledi. Harfî harfîne aynısını anlattı. Fransız eri Gerard. (...)

Hemşire Safiye Hüseyin hastanede hastalarla ilgilenirken daha önce duyduğu bir türkü vardı: Bu türkü kulaklarında bir kez daha çınlamıştı:

“ Çanakkale içinde bir dolu sandık

Alaylar içinde dört asker kaldık

Çanakkale içinde bir top kestane

Kalan gazilere çalı Hastane. ”(2)

(s. 104 -105.

KESKİN NİŞANCI TÜRK KADINLARI

Çanakkale Savaş'larında Türk kadınları, Türk Anaları ve gönüllü olarak savaşa katılan sadece hemşireler değil, savaşa katılan keskin nişancı Türk kadınları ve Türk kızları da vardır. Bunları biz Türkler söylemiyor, yabancı kadınlar da teyit ediyor. Ben bunları araştırırken Aydın Eski Milletvekilimiz Sayın M. Kemal Yılmaz'ın bana gönderdiği **abece** Eğitim ve Ekin Dergisinin Mart 2008 sayısında (S. 259) Sayın Hüseyin Önder'in kaleme aldığı “ **Onlar ki, Çanakkale ‘de Önce Yüreklarını Siper Ettiler**” başlık bir makalesi vardır. Adı geçen yazıdan Çanakkale Savaşlarında “ Keskin Nişancı Türk kadınlarından söz ediyor. Konumuza uygun düştüğünden ondan izin alarak bir alıntıyla sizlere sunmak istiyorum. Bu vesile ile de olsa kahraman Türk kadınlarımızı da rahmetle, saygıyla anmış olacağız.

“ Henüz hiçbir heykeltıraşın taş üzerinde şekillendiremediği, ağır yürüyen kadınlar ve Onların ardında yürüyen çocuklar, dondurucu soğukta ve karlar altında yorgun argın yol alıyorlardı” diyor. , Ann Brige Türk kadınları için. İşte bu kadınlarımız, Kurtuluş Savaşı'nda da, Gelibolu Yarımadası'nın her karış toprağında Mehmetçiklerin yanında gerektiğinde göğüs göğse çarpıştı. Bu konuda, Avustralya ve Yeni Zelanda arşivlerinde günlük ve anı olmak üzere birçok belge bulunmaktadır. Örneğin Avustralyalı Piyade Er J. C, Davies annesine yazdığı mektupta, “ Benim de vurulduğum 18 Mayıs 1915 günü keskin nişancı bir Türk kıızı, pusuda çarpışıyordu. Gizlendiği yerden gün boyunca ateş etti ve çok sayıda adamımızı verdi(öldürdü), Ancak gün batmadan bir Avustralyalı tarafından vurulmasına gene üzıldüm.” demektedir.

Mısır'da yayınlanan “ The Egyptian Gazete “ adlı yayın organında yer alan ve bir askerin İskenderiye'den ailesine yazdığı mektubunda da, “15 Ağustos 1915 Pazar günü savaşa katıldık, büyük bir tepeyi ele geçirme görevi aldık. Bu arada çok can kaybı verdik. Şarapnel parçaları ve makineli tüfek mermilerinin yanı sıra, pusuda ateş eden keskin nişancı Türk kadınları savaşçıların amansız ateşi altında cehennemde ilerlemek gibi bir şeydi bizimkisi. Burada çarpışanların çoğu kadın ve kız Kendilerini yeşile boyayıp, ağaç ve bodur bitkilerle uyum sağlamışlar.”demektedir.

Yeni Zelanda'dan savaşmak için gelen Otago Birliği 'ne mensup bir askerin de savaştan sonra ülkesine döndüğünde, kendisiyle yapılan ses kayıtlı görüşme sırasında, bir keskin nişancı Türk savaşçısını yakalamak için operasyon düzenlediklerini, bu nişancıyı ele geçirdiklerinde şaşırıp, kardin olduğunu gördüğünü söylemektedir. (3).Hüseyin ÖNDER Abece Eğitim ve Ekin Dergisi Mart 2008.s.b 16–17.

1- Çağrı Aylık Sanat ve Folklor Dergisi, Yıl: 51, S: 566. Ocak 2007.s. 13–14...

2- Çanakkale'nin Kadın Kahramanları, İsmail Bilgin, Timaş Yayınları.İst.2008.

3- Abece Eğim ve Ekin Dergisi Mart 2008.s. 16–17.

